

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

9

Vragen van het lid **Van Nispen** (SP) aan de Minister voor Rechtsbescherming over het bericht «*Minder rechtszaken in Overijssel door tekort aan rechters*» (ingezonden 28 juni 2019).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 17 september 2019). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 3519.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat door een tekort aan rechters minder rechtszaken in de rechtbank Overijssel kunnen worden gehouden dan is afgesproken met het openbaar ministerie (OM)?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe kan het dat nu blijkt dat het aantal zittingsdagen niet behaald kan worden? Kon dit bij het maken van de afspraak niet al voorzien worden?

Antwoord 2

De rechtbank Overijssel heeft het openbaar ministerie laten weten dit kalenderjaar minder zittingen te kunnen afdoen dan eerder is afgesproken. De belangrijkste oorzaak hiervoor is dat er onvoldoende rechters zijn om de groei van het aantal complexe strafzaken te kunnen opvangen. Er zijn meer grotere zaken die meerdere dagen duren, met meerdere verdachten en slachtoffers en hun advocaten. Het gaat dan om ongeveer 3,5 procent van het aantal zittingsdagen dat was afgesproken. Dit tekort kon niet worden voorzien op het moment van het sluiten van het convenant.

Vraag 3, 4

Welke gevolgen heeft het capaciteitsgebrek voor de lopende strafzaken? Gaat dit leiden tot meer vertraging voor de verdachten en de slachtoffers? Zo ja, hoe hoog gaat die vertraging dan naar verwachting oplopen?

¹ RTV Oost, 27 juni 2019, <https://www.rtvooost.nl/nieuws/314748/Minder-rechtszaken-in-Overijssel-door-tekort-aan-rechters>

Welke zaken zullen vooral getroffen worden door het niet kunnen halen van het aantal rechtszaken?

Antwoord 3, 4

De strafzaken die al zijn ingepland, lopen geen vertraging op. De verschillende onderdelen van het openbaar ministerie (Arrondissementsparketten, Landelijk Parket, Functioneel Parket en Parket Centrale Verwerking Openbaar Ministerie) beoordelen welke zaken aan de rechtbank worden voorgelegd en het moment waarop dit gebeurt. Het is daarom aan het openbaar ministerie om te bepalen welke zaken, die nog niet zijn ingepland, voorrang moeten krijgen. Dat zijn bijvoorbeeld zaken waarbij verdachten vast zitten, zaken met zwaardere maatschappelijke impact en zaken waarbij jeugdigen zijn betrokken. De rechtbank doet er daarnaast alles aan om ook andere zaken, in afstemming met het openbaar ministerie, zo snel mogelijk te plannen en te behandelen.

Vraag 5

Hoe en op welke termijn gaat dit worden opgelost?

Antwoord 5

De rechtbank werkt er hard aan om het tekort aan rechters zo snel mogelijk terug te brengen. Dit is een lastige opgave vanwege een combinatie van krapte op de arbeidsmarkt en het feit dat andere gerechten ook rechters/raadsheren werven. De rechtbank heeft een doorlopende vacature openstaan voor ervaren (straf)rechters en er zijn recent zeven ervaren rechters vanuit andere gerechten in dienst getreden. Verder heeft de rechtbank een 13-tal rechters in opleiding en er loopt een sollicitatieronde om nieuwe rechters in opleiding aan te nemen. Een dergelijke opleiding duurt echter tussen de vijftien maanden en vier jaar, waardoor het tekort geleidelijk wordt opgelost. Bij mijn beantwoording van vragen van uw Kamer over het rapport «Afstemming zittingscapaciteit OM/ZM in strafzaken» heb ik uw Kamer reeds geïnformeerd dat de Raad voor de rechtspraak mij heeft laten weten dat in algemene zin door de combinatie van zaakverzwaring en invoering professionele standaarden de capaciteit van gerechten op onderdelen nog niet toereikend is om het gewenste aantal strafzaken daadwerkelijk te behandelen.² Het rapport bevat concrete aanbevelingen om zittings- en zaaksaanbod beter op elkaar te laten afstemmen. De Rechtspraak en het openbaar ministerie zullen met deze aanbevelingen aan de slag gaan, waarbij belangrijke aandacht zal uitgaan naar het zo vroeg mogelijk signaleren van capaciteitsgebreken en oorzaken daarvan.

Vraag 6

Heeft u ook kennisgenomen van het bericht dat 500 zaken overgedragen worden van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden aan het gerechtshof Den Haag om strafzaken in hoger beroep sneller af te handelen?³

Antwoord 6

Ja.

Vraag 7

Waarom was deze maatregel nodig? Waarom is gekozen om de zaken naar Den Haag te verplaatsen en niet naar een locatie dichterbij, of waarom zijn raadsheren niet tijdelijk naar Arnhem overgeplaatst?

Antwoord 7u

Het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden kampt met een tijdelijk tekort aan raadsheren strafrecht. De voorraad strafzaken is met ruim 2000 zaken groter dan de voor dit gerechtshof normale voorraad strafzaken. Het bestuur van het hof wil de toename van de doorlooptijd in strafzaken in 2019 afremmen. Tegelijkertijd ziet het bestuur van het gerechtshof Den Haag zich geconfronteerd met een incidenteel tekort aan relatief eenvoudige strafzaken. Daardoor

² Kamerstuk 29 279, nr. 496

³ Mr., 25 juni 2019, <https://www.mr-online.nl/500-strafzaken-van-hof-arnhem-naar-den-haag/>

is het voor het hof Den Haag tijdelijk niet goed mogelijk om de strafzittingen met de optimale verdeling van zware en minder zware zaken te vullen. Om die reden heb ik op 11 april 2019 de Regeling tijdelijke aanwijzing gerechtshof Den Haag voor strafzaken van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 2019 vastgesteld, op grond waarvan zogenaamde standaard strafzaken door het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden worden verwezen naar het gerechtshof Den Haag. Deze tijdelijke Regeling levert een substantiële bijdrage aan de oplossing voor beide vraagstukken en bevordert de strafrechtspraak in appèl. Op basis van deze regeling kunnen 500 standaard strafzaken van de zittingsplaats Arnhem naar de zittingsplaats Den Haag worden verwezen. Om zoveel mogelijk te voorkomen dat rechtzoekenden geconfronteerd worden met lange reistijden zal daarnaast door hof Den Haag ook een andere vorm van onderlinge bijstand worden verleend aan hof Arnhem-Leeuwarden. Raadsheren van het gerechtshof Den Haag zullen daarbij strafzaken van hof Arnhem-Leeuwarden gaan behandelen in de zittingsplaats Arnhem. De samenwerking tussen de twee gerechtshoven omvat in dit geval dus beide varianten van onderlinge bijstand: het verplaatsen van zaken en het verplaatsen van menskracht.

Vraag 8

Welke gevolgen heeft dit voor advocaten, hun cliënten en de slachtoffers? Deelt u de mening van strafadvocaat Jan Vlug dat dit leidt tot meer onbetaalde uren van advocaten en hogere reiskosten voor de verdachten en slachtoffers? Wat gaat u doen aan de onbetaalde uren voor de advocaten en de reiskosten voor verdachten en slachtoffers, aangezien zij geen inspraak hebben gehad op de regeling?

Antwoord 8

De Regeling tijdelijke aanwijzing gerechtshof Den Haag voor strafzaken van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 2019 is in het belang van de direct bij de zaak betrokkenen nu deze beoogt bij te dragen dat vertraging in de behandeling van zaken als gevolg van een tijdelijk gebrek aan zittingscapaciteit zoveel mogelijk wordt voorkomen. Bij deze toepassing van artikel 62a Wet RO is rekening gehouden met hun individuele belangen. Om de reistijd van direct betrokkenen bij deze strafzaken (zoals verdachten, slachtoffers en/of advocaten) te beperken, is de bevoegdheid tot verwijzing beperkt tot strafzaken die in eerste aanleg zijn behandeld door de rechtbanken Gelderland of Midden-Nederland. De regeling strekt zich derhalve niet uit tot zaken van de rechtbanken Overijssel en Noord-Nederland. Op die manier wordt rekening gehouden met het belang van toegankelijkheid – in de zin van nabijheid – van rechtspraak en worden de gevolgen voor rechtzoekenden zo klein mogelijk gehouden.

Vraag 9

Wat gaat er gedaan worden in het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden om het capaciteitsgebrek op te lossen? Op welke termijn kan dit worden opgelost?

Antwoord 9

Het Hof heeft de werving en selectie geïntensiveerd en de opleidingscapaciteit uitgebreid. In 2018 zijn bij het hof in totaal 31 nieuwe raadsheren benoemd, waarvan 8 raadsheren in opleiding. In de afdeling civielrecht is de bezetting raadsheren inmiddels weer op peil. Begin 2019 had het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden ondanks de instroom van nieuwe raadsheren (in opleiding) nog zo'n negen vacatures raadsheren strafrecht openstaan. Per 1 juli 2019 zijn dat er nog c.a. 6. Het gaat hier dus om een relatief overzichtelijk en tijdelijk personeelsvraagstuk dat zich in de komende jaren geleidelijk zal oplossen.